

о. д-ра Л. На мою думку однак цілковита мовчанка на нарадисті еп. Х. може бути шкідливою для поруху справи. Тому я, що вважаю думку о. д-ра Л. дуже швидкою і переведення її в життя дуже корисним, смію випустити о. автора і сказати в обороні його проєкту кілька слів.

Запроєктоване о. Л. товариство мало би більше-менше ті самі завдання, що давні Ставропільські Зв'язки. Воно мало би право зорганізовано заступати всіх вірних у таких церковних справах, в котрих мірені мають всього голос. В першій мірі — і о. Л. це зазначив вступно — при нагоді іменування нових єпископів і тоді, коли єпископи порушують протизаконно права і звичаї нашої церкви (прим. цел'бат). При цьому о. Л. виразно чітко вказує на належні права та автономію єпископів.

До всього проєкту можна різко ставитися. З окрема проєкт о. Л. можна назвати доцільним або нецільним, практичним або непрактичним, добрим або негарним, корисним або шкідливим. Що голова, то розум! Поставитися однак до чього так, як поставилися єп. Хомишин в своїй останній посланню, це вже надто оригінально.

Ось що пише єп. Хомишин: „Один з священників у Львові безсоромно (!) в світській часописі пропонує отворення краєвої Ради церковної, яка би чувала й постоювала за права Церкви, себто (!), щоб вона чувала над єпископами (!) і їм диктувала (!!). Розуміється само собою (!), що така красава Рада церковна утворила би з кожної єпархії Раді дієцезальну, а та знов в кожній парохії Раді парохіальні, котрі би чували над парохами і їм диктували (!!). Гарна перспектива! Значить, ходіть о

се, щоб в парохії рідили не парохі, але комітети і старші брати (!). Ось і готово у нас радянсько-більшовицька церква (!)“...

Значить, заступити чужого п. к. намісника своїм красним церковним товариством, це більшовизм. Більшовизм також призначав і церкви всякі належні права єпископів, а допускати тільки вірних до порядного голосу в справах церковно-політичних чи церковно-наротних. Коли це справді більшовизм, тоді першими більшовиками були хіба апостоли.

Єп. Хомишин у своїй непогамовній палкості допускається також пересадити в тім, коли каже есентуальному товариству „чувати над єпископами та їм диктувати“. Стерджу, що це зовсім безосновне й нелогічне закінчення слова о. Л. А вже хіба виключно злії волі єпископа мушу приписати останні слова: „Ходіть о се, щоб в парохії рідили не парохі, але комітети і старші брати“...

Не хочу зовсім полемізувати з єп. Хомишином. Щле його „послання“ не надається до того, щоб його поважно трактувати. Я хотів тільки в обороні доброї справи пригадати тим шан. читачам, котрим попаде в руки згадане „послання“ єп. Хом., зміст статтейки о. Л. та запевнити їх і успокоїти, що о. Л. до „безсоромних більшовиць“ за його проєкт годі зачислити, незважаючи на те, що якщо о. Л. мав нагоду та охоту віддати читати всякі „послання“ єп. Хом., то міг тим „безсоромним більшовизмом“ легко заризитися.

Виходить, що думки оснування краєвого церковного товариства не слід нам понекувати, а навпаки, переводити її якнайскорше в життя.

Сявн. С. Д.

Пурис

письма до пуриса
успішність
наслідок/арма

площу 16 року за 100 пш., то у нас в 22 році було засіяно 747 пш., в 23 р. — 85,1 пш., в 24 — 91 пш. і тільки на 9 пш. ми не досягли тієї площі, яка була в 16 році. В інших країнах, напр. в Польщі, в Кавказі засіна площа досі ще не перескочила і 60 пш., як це повідомляють т. т., що там позують. Але й ми у себе тут на Україні повинні зазначити, що мимо збільшення засіної площі, обробка землі у нас багато гірша, жорсткі і мертві реманент й досі не відновлені і багато ще є хвб у сільсько-му господарстві. Ми у себе маємо 2 частини України, які розвиваються не однаково. Засіну площу в лісостеповій частині України проти 16 року навіть збільшено, бо селянство в 16 р. засіяло 7,2 мільона десятин, а зараз засіяно 8,8 міль. десятин, тоді як в степовій частині селянство сіяло в 16 році 8 і пів міль. десятин, а нині засіває тільки 8,7 міль. десятин.

Ви бачите, що поміщицька земля в степовій полосі ще не дуже багата засівається, бо бракує реманенту, й ці землі можна використувати більш докладно, ніж це робиться нині. Але ця засіна площа йшла нерівно на підвищення і по деяких районах вона дуже знизилася. В минулому році ми звернули увагу на поліпшення якості засіву, а не тільки кількості і через деякі заходи, про які ви можете довідатися у звіті нашого уряду, нам удалося збільшити засів пшениці і збільшити засів більш цінних культур, про що більш докладно розкаже НКЗем.

Поруч зі збільшенням засіної площі, ми бачимо, як у нас відбувається зріст худоби. В степу в 16 році у нас було коней 2.468 тисяч, а в 23 році після голоду і в 23 р., коли ми переживали наслідки голоду, число коней знизилось до 1.200 тисяч голів. В 24 р. це число вже підвищилось до 1.655 тис. голів, але всеж ще й нині селянству треба тягтис, щоб забезпечити своє господарство кінями. В лісостеповій частині в 16 р. було 2.563 тис. голів, а тепер є 2.563 тисяч, бо лісостеп не переживає такого нещастя. Що до великої рогатої худоби, то ми маємо збільшення і в цілому. Що до овець, то в 16 р. їх було менше ніж є тепер. Свиный так само маємо більше. Розподіл робо-

чої худоби і доїдливості не дуже різний між окремими господарствами селян. В докладах т. Петровського і т. Дулінки було розказано, як розподілялися господарства по забезпеченню худобою дрібною та великою.

Ми на недолік цього року витратили щось біля 20 міль. карб. Довелося витратити гроші і на насіння і на скотозакладові операції, і на машини, і на насіння робочої худоби. Це показує, яку велику допомогу держава повинна дати селянству. У нас загальний державний бюджет, виключаючи соціальні паркомати, складає на цей рік 61 міль. карб. Майже третю частину цього бюджету ми посунули в сільське господарство на допомогу недовольним районам. Ця допомога не задовольнила на 100 пш. тих, хто немог, які виявлялися в нашому житті, але той факт, що ми в остан на досягли тільки і при, до торішнього озимого клину, і що немомабуть ще доведемо на 100 пш. проти торішнього, все таки показує, що допомога марно не пропала і заходи уряду дали можливість селянству зберегти засіну площу, худобу і в деякій частині своє господарство.

Крім цієї допомоги уряду надбавалося поширювати допомогу і другим шляхом — через с.г. банкі. Правда, с.г. кредит не задовольняє ще всіх вимог селянства, але за цей рік ми посунулися далеко вперед проти того, що мали в минулому Зітці. Український с.г. банк видав на початку 24 року всього 25 тис. карб. Він тільки почав складатися, і ці операції майже не можна називати операціями. Губерніальні с.г. товариства склали трохи ранише і вони вже видали в той термін 1.568 з чимсь тисяч карб. і в 1 січня 1925 р. Український с.г. банк уже видав на 19 міль. з тис. стиком і майже напів тис. карб. які видали губерніальні товариства (вони видали теж 19 чи 20 міль. карб.). На перше березня позика ще збільшилася. Український с.г. банк видав уже 23,9 міль. карб. і губерніальні с.г. товариства 26,5 міль.

Коли згадаємо, що у нас сільських господарств на Україні є майже 5 міль. та поділимо ці позики, то вийде, що на окреме господарство підзика дуже малі. Але ми знаємо, що не всі господарства потребують позики, і збільшення позик за рік майже що від нічого до 19 міль. карб., вже є деякі досягнення. Можна докоряти урядові, що дано тільки 19, а не 29, або 39 міль. карб., але уряд в своєму

Положення на Вел. Україні.

Промова голови Раднаркому УСРР. Чубаря, виголошена на IX. Всеукраїнському З'їзді Рад.

II.

Стан сільського господарства.

Почну огляд нашої роботи в сільського господарства, як з галузі, в якій ми найбільш пережили болі. І яка ще й досі перебуває в умовах дуже тяжких. Ми цього року переживали недолік у цілій низці районів. Про це ми писали, оголошували відомості, про це мають звіти нашого уряду. Завдання, що стоять перед нами в галузі сільського господарства, зараз дуже

великі, але я мушу зазначити, що взагалі сільське господарство на Україні підвищується й зростає не глядячи на те, що 1921 рік і перешкоди 24 року лежать величезним тягаром на плечах селянства.

Наше сільське господарство було дуже зруйноване за час горожанської війни, але нині ми маємо відомості про поступ розвитку засіної площі. Коли взяти засіну

Каж. Подішук

„Сінь голубинна“.

III.

— Там, прошу ігомосья, старий Топірчук умирає...

— Ага! — про себе. — Значить, сє, тільки сон...

Марта, не давня служниця, але не лиймичка. Була колись, але ще тоді, як жила небіжка. Тепер вона, як господарка в хаті, як „нечіжка“ коло старого...

Говорила:

— Прийшли саньмй, щоб ви скорше з причастям... кажуть, щось вам сказати ще має... Щось таке, що айкому не скаже...

— Добре, Марто!... — Зітханням одним і дивився на сіню, що поза столом, де великі рами в червоної бронзи, а в рамах — те саме ніжко-білєве лице, ті самі густі русі коси і ті самі — золотками — очі... Дивився, як у безодню, в якій — минуло...

В минулому жажлива ніч Купала. В „купальну“ ніч (кажуть) папироті цвітє, в „купальну“ ніч злізла (руту-жату, нечуй-вітер та ще шалєвію) збірають, в „купальну“ ніч червогє вогнище скачуть і „долю гадають“...

А о півночі, саме тоді, як папироті цвітє, закрились на віки вічні — волошками — очі...

На селі говорили:

— Нема ради, як тиф...

Він-же знав:

— Сам тепер тут...

Там, де сюди поля й туди поля, а посередній „Татарський“ шлях, — цвинтар. На цвинтарі, серед кривих кленів та тонких берізок, — гробівце (капличкою), а у тім гробівці лежить та, чья усмішка (у снах) будить згадки загублених весел (зимю).

В тих згадках постійно одно:

— Поруч неї ще є вільне місце...

І думав:

— Як стомлюєсь колись, то саочину...

До тогож, то дбав про те місце, що „тут“, а не „там“, і було воно не що инше, як „Народний Дім“, у якому — читальня і сєля для всяких вистав... Було воно, як мозок сєля, але... але крім Брусїлова, Гинденбурга та Січових Стрільців, що знали своє, були ще й Мадчє, що нічого не знали...

Тоді „Народний Дім“ стає його першою вазинцею, крізь стіни якої чув, як здіймалися дзвони в дзвіниш...

Якийсь офіцер, що допитував, казав:

— Вас повісити треба!...

Вже тоді, коли з окровавленим чолом ішов через місто, то бачив стовп диму над сєлом, що в нинизнах...

З того часу село, як без мовку. З того часу село тільки серцем живе, бо душа його наче приснана...

Важко про себе:

— Може й ні?... От, ще той старий Топірчук щось там хоче!... Стільки жив і нічого, а це вже аж перед смертю...

За вінокм мєста тиша і голодні ворони на білм сєлгу.

— Так було в Талергофі перед кожними похоронами, а по похоронах завжди хтось божевєліа...

Хотів про щось шїлком нинше, але думка сєла:

— Чогож їх тут стільки?...

Тільки вже аж на санах, із „тайнами“ в руках, пригадаєся:

— Як тільки відлига, так завжди ворони...

І знову:

— Що м'г би мати отой Топірчук?... Тож здається, став старцем тоді ще, як разом до Талергофу...

Дивна втома знемагана тіло і ступила повки, як на пятий день безсонно-голодного чєкання смерті у кутку товарового вагона, коли вєли...

— Ось тут, прошу ігомосья!... Здрігнувся і глянув:

— Тут?...

Гриць, що наймитом був колись — господар тепер:

— Тож, як бачите!...

Мовчки зліз із сана і скорше до хати.

Гриць за ним, але в сєлєтє мєвєся.

— Ні, не треба! — сказав і зєрунувся.

Переступивши через поріг, довго озирився:

— Деж не ви, Петре?...

Купа лахміття на ліжку мєвєчєшилася й тихо прохрипєла:

— Спочити вже хочю... Спочити...

— Шож ви так скоро? — зазав, ставлячи на стіл чашу.

— Час мені вже... Дивно час...

— Божа воля, Петре! — проєрунувся, як завжди у таких випадках.

Лахміття легко заворушєлося і сєлєдом за тим із його дєтєра мєвєчєнулася скудїловєжєна голова Топірчука. Хвилюну пильно дивився на чорну реверєнду, нєбї роздєжєна щось, нєбї вєвєвєся, а далі мєвєчєдино затрєвєся й одним шєлєтєм уст:

— Сюди йдїть... Сюди...

Із чашою в руках:

— Добре, Петре! Добре!

— Чекайте! — закликає Топірчук.

— Потім уже... Можє... Можє... не даєтьє...

— ???...

— Я зложїл...

...що українським кошикарським...